VIII. Lastensuojelulautakunta.

Lastensuojelulautakunnan vuodelta 1928 antama kertomus[1]) oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat vuonna 1928 professori M. Ruuth puheenjohtajana ja tarkastajatar M. Sillanpää varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä lastentarhanjohtajatar I. Poppius, rouva A. Suominen, kirjanpitäjä B. Tabelle, lääketieteenlisensiaatti U. Tötterman ja professori A. Ylppö.

Lautakunta kansakoulujohtokuntana. Koska lastensuojelulautakunta toimii samalla koulukodeissa olevien kansakoulujen johtokuntana, kehoitettiin kiertokirjeellä kaikkia koulukotien vaalikelpoisia opettajia ja opettajattaria valitsemaan edustajan, jonka tulisi olla saapuvilla sellaisissa kokouksissa, joissa käsiteltiin varsinaisesti koulua koskevia kysymyksiä. Opettajakunnan edustajaksi vuodeksi 1928 valittiin sittemmin johtajatar L. Ridvall ja varaedustajaksi opettaja T. Reino. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät johtokunnassa.

Opetuksen tarkastamisesta lautakunnan alaisissa kansa- ja ammatillisissa jatkokouluissa huolehti Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja M. Pesonen ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan R. Malmbergin avustamana.

Lastensuojelulautakunnan toimihenkilöt. Lastensuojelutoiminnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja kasvatuksellisista syistä huostaan otettujen lastenhuoltolaitosten valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet vuoden 1920 alusta alkaen yhdistettynä köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Koulukotien sekä vastaanotto- ja ammattioppilaskodin lääkärinä oli lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistivialliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit. Yleisen kansliaosaston kansliatehtäviä hoitivat neiti C. Nyström ja rouva D. Kangas ja kodeissakävijänä toimi neiti L. V. Lidman. Osastoon kuuluvaa rekisteri- ja tiedonantotoimistoa hoiti neiti M. Tawaststjerna neiti H. Stråhlmannin avustaessa häntä toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenvalvojana toimi varatuomari E. A. Aaltio ja lastenhuoltotarkastajana, nuorisonhuoltajana sekä samalla lastenvalvojan varamiehenä pastori K. F. Palomäki. Näiden johtamille osastoille kuuluvain aviottomain

[1]) Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1929.

ja elättilasten hoitoa valvoi lääketieteenlisensiaatti E. R. Granholm etupäässä hänen johdollaan toimivien naistarkastajien neiti M. Ahlbergin ja rouva A. Stegmanin avustamina, joista edellinen huolehti 0—3 vuotiaista ja jälkimmäinen sitä vanhemmista lapsista. Neiti Ahlbergin välittömän ohjauksen alaisina naisopastajina toimivat sovittua piirijakoa noudattaen rouva O. E. Sarin sekä neidit I. Glansenstierna ja V. M. Wessman. Rouva Stegmanin ohjaamina työskentelivät naisopastajat rouvat M. Ekholm ja T. Ojanne sekä neiti M. Ramstedt. Kansliatehtäviä hoitivat turvattomain lasten osastolla neidit E. Ekholm ja G. Boldt sekä nuorisonhuoltojaostolla neiti E. Hirn. Aviottomain lasten osaston kansliatehtävistä huolehti rouva A. Aminoff neiti I. Pantsarin avustamana.

Yhteisenä vahtimestarina lautakunnan kanslian kaikilla osastoilla toimi H. Niemura.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin lautakunnan kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia oli vuoden kuluessa 2, lukuunottamatta erinäisiä tehtäviä varten valittujen toimikuntain tilapäisiä kokoontumisia. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin laitosten opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, käsitteli lautakunta asioita 5 eri kertaa. Lautakunnan kokouksissa toimintavuoden kuluessa pidetyt pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 1,373 eri asiaa, joista 439 oli yleisen kansliaosaston, 246 aviottomain lasten osaston ja 688 turvattomain lasten osaston esittämiä.

Huomattavimmista lautakunnan kertomusvuoden aikana käsittelemistä lastenhuollon kehittämistä koskevista kysymyksistä mainittakoon ensinnäkin yksityishoitoon sijoitettujen lasten hoitomaksujen säännöstely nykyiselleen vakiintunutta rahanarvoa silmälläpitäen. Mainintaa ansaitsevat myöskin lautakunnan kaupunginhallinnolle tekemät esitykset Greijuksen sairaalarakennuksen luovuttamisesta lastenhuoltotarkoituksiin sekä sähkövalaistuksen hankkimisesta Bengtsårin koulukotiin, mitkä esitykset ratkaistiin suotuisasti. Niinikään tehtiin myös terveydenhoitolautakunnalle, jonka alaisena kunnallinen hammasklinikka toimii, esitys laitoksissa olevien lasten hammashoidon uudelleen järjestämisestä. Tähänkin tarkoitukseen myönsi kaupunginvaltuusto tarvittavan määrärahan.

Lähetetyt kirjelmät ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta taikka muusta syystä lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 4,511 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 399 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 180 toimitusjohtajan lähettämiä, 1,164 köyhäinhoidollisten, 1,962 aviottomain lasten osastolta ja 806 nuorisonhuoltojaostolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta yhteensä 1,431 kirjeellistä kansliaan kutsua lasten isille, äideille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuoltojaostolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 ja marraskuun 3 p:nä 1926 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattiholhoojalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhotteihin nähden ei ole kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan on lautakunnan toimitusjohtaja niistä edelleen vuonna 1928 huolehtinut. Tällaisia holhottavia oli vuoden alussa 129 ja vuoden lopussa 120. Sukupuolen ja äidinkielen mukaan jakautuivat nämä lapset seuraavasti:

Poikia	58	Suomi	80
Tyttöjä	62	Ruotsi	40
Yhteensä	120	Yhteensä	120

Ikänsä puolesta nämä jakautuivat heinäkuun 1 p:nä seuraavasti:

7— 9 vuotta	2	15—18 vuotta	40
9—13 »	38	18—21 »	28
13—15 »	12	Yhteensä	120

Holhotit oli holhooja sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin koulukoteihin	15	Yksityisiin kasvatuskoteihin	37
Muihin lastenhuoltolaitoksiin	11	Sukulaistensa luokse	57
		Yhteensä	120

Holhottien koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Ei vielä valmistavassa koulussa	1
Kansakoulussa	46
Oppikoulussa	3
Ammattikoulussa	17
Saannut päästötodistuksen kansakoulusta	50
Keskeyttänyt koulunkäyntinsä ilman päästötodistusta	3
Yhteensä	120

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuoltojaostolle ilmoitettuja 659 koulusta poisjäännyttä lasta kuin myöskin saman jaoston välityksellä 345 kesäksi maalle pyrkinyttä sekä 369 puutarhatoimiin ja 965 leikkikentille halunutta lasta, on lautakunnan rekisteritoimistoon kertomusvuoden kuluessa jätetty yhteensä 1,269 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista, jakautuen tapaukset ilmoituksen tehneisiin nähden seuraavasti:

Köyhäinhoitolautakunta	75	Yksityiset lastensuojeluyhdistykset	49
Kansakoulutarkastajat	13	Yksityishenkilöt	529
Poliisilaitoksen etsivä osasto	5	Lastensuojelulautakunnan eri osastot	521
Suojelupoliisi	33		
Muut viranomaiset	44		
		Yhteensä	1,269

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Kasvatukselliset syyt	172	Lasten pahoinpitely tai huono hoito	59
Lasten aistiviallisuus tai vähälahjaisuus	20	Vanhempien huono elämä	88
» turvattomuus	436	Asuntopula	28
Aviottomia lapsia	444	Muita syitä	22
		Yhteensä	1,269

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli edellämainituista 160. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tarkan tutkimuksen perusteella otti lautakunta 157 lasta huostaansa; muussa 3 tapauksessa eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnan huostaan. 12 aistiviallisen ja raajarikkoisen lapsen puolesta toimitettiin sisäänpääsyanomus heille soveltuviin hoitolaitoksiin. Huostaanotettujen lasten jakautuminen äidinkielen ja sukupuolen mukaan näkyy seuraavista luvuista:

	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	92	32	124
Ruotsi	25	8	33
Yhteensä	117	40	157

Kasvatuksellisista syistä huostaanotetuista lapsista oli 133 eli 84.7 % syntynyt Helsingissä ja 24 eli 15.3 % muilla paikkakunnilla. Avioliitossa syntyneitä oli 106 eli 67.5 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 51 eli 32.5 %. Iän mukaan jakautuivat lapset seuraavasti:

— 7 vuotiaita	8	13—15 vuotiaita	47
7— 9 »	5	15—18 »	42
9—13 »	55	Yhteensä	157

Lautakunnan huostaan joutuessaan asuivat lapset seuraavissa kaupunginosissa:

I	1	X	9	Vallila	2
III	1	XI	8	Hermanni	15
IV	6	XII	8	Toukola	2
V	2	XIII	2	Käpylä	1
VI	5	XIV	3	Saarissa	3
VII	10	Alueet rautatien		Muilla alueilla	76
VIII	1	länsipuolella	2		
				Yhteensä	157

Kasvatuksellisista syistä huostaanotetuista lapsista annettakoon vielä seuraavat tiedot:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	63
» » » » » äitinsä	41
» joilla oli isäpuoli	12
» » » äitipuoli	4
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajakykyisyyttä	17

Yhteensä oli kansliaosaston huostassa 515 lasta, kuten allaolevista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	358
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja	157
Vuoden varrella poistettuja	114
Jäljellä seuraavaan vuoteen	401

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettuna kaupungin koulukoteihin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät sekä raajarikkoiset ja kaatuvatautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulunkäynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin laitoksiin ja pienehkö määrä lapsia oli elätteellä lastenhoitolaitoksissa tai yksityishenkilöiden luona, niinkuin allaoleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaikkiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa	283	54	337	59	1	60	397
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aistivialliskouluissa	37	29	66	13	13	26	92
Yksityiskodeissa	13	7	20	2	4	6	26
Yhteensä	333	90	423	74	18	92	515

Lasten vanhempien sääty tai ammatti näkyy seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomia työläisiä	302	58.6
Tehdas- ja ammattitaitoisia työläisiä	153	29.7
Pikkuliikkeen harjoittajia ja palvelusmiehiä	50	9.7
Virkamiehiä ja tehtailijoita	10	2.0
Yhteensä	515	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 340 eli 66.0 %, ja avion ulkopuolella 175 eli 34.0 %.

Vuonna 1928 oli kaikkiaan 68 lautakunnan hoidokkia sijoitettuna allamainituissa aistivialliskouluissa y. m. sellaisissa laitoksissa:

	Uusia.	Eronneita.	Jäljellä vuoden lopussa.
Oulun kuuromykkäin koulussa	1	—	1
Jyväskylän kuuromykkäin koulussa	1	—	1
Turun kuuromykkäin koulussa	—	1	6
Pietarsaaren kuuromykkäin koulussa	—	1	—
Åvikin koulukodissa Hyvinkäällä	—	—	1
Raajarikkoisten työkoulussa	—	6	2
» työkoulun huoltolaitoksessa	1	—	1
Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitoksessa.....	2	1	17
Toivolan tylsämielisten kasvatuskodissa Muhoksella	—	1	3
Kuhankosken tyttökodissa Laukaassa	2	—	7
Sortavalan diakonissalaitoksessa	—	1	7
Helsingin diakonissalaitoksessa	5	1	5
Helsingin kaupungin kunnan sairaaloissa	2	—	3
Pitkäniemen keskuslaitoksessa.....	1	—	1
Yksityisessä kasvatuskodissa	—	—	1
Yhteensä	15	12	56

Näitä paitsi oli lautakunnan luetteloissa 6 sellaista tylsämielistä, joiden puolesta oli lähetetty sisäänpääsyanomus ja maksusitoumus Perttulaan tai muihin tällaisille lapsille sovellettuihin hoitolaitoksiin, mutta joita ei laitoksissa vallitsevan tilanpuutteen vuoksi ole voitu niihin sijoittaa.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetetaan ensin Merikadun 21:ssä (Laivurinkadun 1:ssä) sijaitsevassa vastaanottokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin terveydentilansa, erilaisten luonteenominaisuuksiensa ja siveellisen laatunsa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatuskotiin. Käytökseltään moiteettomat lapset voivat vastaanottokodissa asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa.

Samassa talossa, vaikka eri rakennuksessa toimiva ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asuntoa ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville hoidokeille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko, emännöitsijänä neiti E. Mäiseli sekä hoitajattarena neiti I. Jääskeläinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti A. Tavio heinäkuun 1 p:ään ja siitä lähtien neiti L. Lundén. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti 1 keittäjätär ja 2 palvelijatarta.

Hoidokkeja oli vuonna 1928 vastaanottokodissa kaikkiaan 194, niistä 109 suojeluskasvatusta tarvitsevaa lasta ja 85 köyhäinhoidollista lasta. Ammattioppilaskodissa oli 38 hoidokkia.

Koulukodit. Vuonna 1928 oli kaupungilla maaseudulla seuraavat 5 oppilasasuntoloilla varustettua koulukotia:

Bengtsårin koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen Bromarvin pitäjässä oli kaksikielinen ja tarkoitettu korkeintaan 90 yläkansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle pojalle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat johtaja Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettaja T. N. Oksanen, ruotsinkielisen osaston opettaja C. A. Collén ja kummankinkielisten jatkoluokkain opettaja V. Müller. Veistonopettajana oli A. I. Johansson ja emännöitsijänä H. A. Malmström. Näitä paitsi oli laitoksessa 3 lastenhoitajatarta, suutari ja räätäli, puutarhuri, karjakko ja maataloustöiden johtaja, jotka antoivat samalla käytännöllistä opetusta eri käsityöammateissa, lämmittäjä, samalla seppä ja kalastaja, tallimies, renki, 2 pesijää, leipoja ja 3 palvelijatarta.

Tavolan koulukoti Nummen pitäjässä, jossa on sijoja enintään 20 henkisesti vajakykyiselle pojalle. Johtaja-opettajana oli J. Jokinen; emännöitsijänä ja samalla hoitajattarena toimi neiti M. Leppäniemi, apunaan 1 palvelijatar.

Ryttylän koulukoti omine maatalouksineen Hausjärvellä voi ottaa vastaan 140 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän laitoksen toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajina K. Ahtinen ja T. Reino ja opettajattarena L. Kivekäs sekä veistonopettajana L. Keinänen ja metallitöiden opettajana Hj. Kelin ja laitoksen emännöitsijänä H. Lipponen. Näitä paitsi kuuluivat Ryttylän toimihenkilökuntaan 5 lastenhoitajatarta, suutari- ja räätälimestari, seppä, lämmittäjä, puutarhuri, maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 2 muonamiestä, keittäjätär, leipoja, 3 palvelijaa ja 2 pesijätärtä.

Toivoniemen koulukoti omine maatiloineen Lohjan pitäjässä oli tarkoitettu 40 suomenkieliselle tytölle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt: johtajatar L. Ridvall, opettajatar I. Pesonen, emännöitsijä,

samalla taloustöiden ohjaaja, T. M. Kalliosaari sekä hoitajatar ja samalla käsitöiden opettajatar H. Koivisto. Näitä paitsi oli laitoksessa maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 2 muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhurina.

Toivolan koulukodista Helsingin pitäjässä seuraa selostus myöhemmin (ks. siv. 48*).

Opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty mikäli mahdollista noudattaen kaupungin kouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia. Yläkansakoulun oppijakson suorittaneille oppilaille järjestettiin jatko-opetusta Bengtsårin, Ryttylän ja Toivoniemen koulukodeissa; kahdessa ensinmainitussa laitoksessa pantiin tällöin pääpaino puusepän-, suutarin-, räätälin-, sepän- ja puutarhurinammattiin sekä maatalouteen kuuluvien töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen jatkokoulussa pääasiallisesti opetettiin käsitöitä ja kotitaloudenhoitoa. Myöskin Toivolan koulukodissa oli lapsilla tietopuolisen opetuksen ohella tilaisuus saada harjoitusta käytännöllisissä kotiaskareissa ja puutarhanhoidossa.

Oppilasmäärä yleisen kansliaosaston tilastoihin kuuluvissa kouluissa oli helmikuun 1 p:nä 1929 279, josta Bengtsårissa 83, Tavolassa 23, Ryttylässä 136 ja Toivoniemessä 37.

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

	Suomi.	Ruotsi.	Yhteensä.
Poikia	195	47	242
Tyttöjä	33	4	37
Yhteensä	228	51	279

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Helsinki	223	Muut Suomen kunnat	32
Helsinkiin rajoittuvat kunnat	4	Ulkomaat	3
Muut Uudenmaan läänin kunnat	17	Yhteensä	279

270:llä eli 96.8 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikä vaihteli 8:sta 19 vuoteen, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

8 vuotta	1	12 vuotta	33	16 vuotta	38
9 »	4	13 »	36	17 »	33
10 »	10	14 »	51	18 »	6
11 »	18	15 »	48	19 »	1
				Yhteensä	279

Lasten vanhemmat olivat 268 tapauksessa työläisiä, 9 tapauksessa pienammatinharjoittajia ja palveluskuntaa sekä 2 tapauksessa virkamiehiä.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen laitoksissa on erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaankin merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa mustuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvos-

telujen mukaan on allamainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista vuonna 1928 käyttäytynyt hyvin, tyydyttävästi tai huonosti.

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.
Hyvin	84	83	83	64
Tyydyttävästi	8	15	11	19
Huonosti	8	2	6	17
Yhteensä	100	100	100	100

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien oloista ja elämänvaiheista heidän erottuaan lautakunnan hoidosta. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempain kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, ovat säännöllisesti merkityt asianomaisten kansliassa säilytettäviin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pääkaupungin koulukotien entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Toiselta puolen täytyy ikävällä mainita, että vankeinhoitohallituksesta sosialiministeriön lastensuojelutoimiston välityksellä saapuneiden ilmoitusten mukaan on 8 Bengtsårin, 1 Toivoniemen ja 1 Tavolan aikaisempaa hoidokkia ollut vuoden 1928 aikana suorittamassa oikeuden varkaudesta, irtolaisuudesta tai spriinkuljetuksesta tuomitsemaa vankeusrangaistusta. Vuoden 1928 kuluessa poistetusta 114 oppilaasta on kansliaosasto saanut seuraavat tiedot:

Opintojaan jatkaa ammattikouluissa y. m. kursseilla	14
Sijoitettu valtion kasvatuslaitokseen	1
Jatkaa kansakouluissa	6
Toimii käytännöllisellä alalla:	
puusepäntöissä	8
metalliverstaissa	6
tehdastyöläisenä	8
suutarin- tai räätälintöissä	6
muurarin- tai maalarintöissä	4
viinurina	1
kaivertajana	1
renkinä tai palvelijattarena	20
maanviljelystöissä	12
muissa toimissa	15
Sairaalassa	3
Kunnalliskodissa	2
Ulkomailla	2
Otettu kotikuntaan	3
Kuollut	2
Yhteensä	114

Alaikäiset lainrikkojat. Poliisi- ja oikeusviranomaisten käsiteltäväksi joutuneita alaikäisiä lainrikkojia oli heidän asiainsa tutkintoaikana lautakunnan hoidossa toimintavuoden kuluessa 11, yhteensä 343 päivää. Näistä

on sosialiministeriön lastensuojelutoimisto suorittanut valtion osuutena ruokarahoja 3,430 markkaa ja heille varatun hoitolan kunnossapitokustannuksia 15,080 markkaa eli yhteensä 18,510 markkaa.

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimikonttorin hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarat joulukuun 31 p:nä 1928 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 40,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 3,504: 45 markkaa; Merikapteeni Lars Albert Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto, pääoma 6,375 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 357: 30 markkaa; Bergman puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarat 3,713: 70 markkaa.

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden Gustaf ja Maria Hyvösen kaupungille lahjoittama omaisuus, jolla ylläpidetään Kotkankadun n:ossa 14 avattua lastenkotia hätääkärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille. Lastenkodin hallintoa hoitaa lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen viisijäseninen johtokunta, jonka lautakunta valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Uusia rakennuksia ja suurempia korjaustöitä. Kertomusvuoden alussa valmistui käyttökuntoon Ryttylän uusi keittiörakennus, jota varten sisustuksineen oli rakennuskonttorin käytettäväksi myönnetty kahdessa erässä yhteensä 749,000 markkaa, josta valtio suoritti puolet. Sofianlehtoon rakennettavaa pikkulastenkotia varten oli niinikään yleisten töiden menosääntöön vuodelta 1929 hyväksytty 3,925,100 markan suuruinen määräraha, ja suoritettiin rakennuksen edellyttämien viemärijohtojen teettämistä y. m. perustavaa laatua olevia töitä jo vuoden lopulla. Lautakunnan taloussääntöön oli merkitty Ryttylän navettarakennuksen uusimiseksi 83,500 markkaa sekä Bengtsårin vesijohdon laajennukseen, työkaluvajan rakentamiseen, latojen kunnostamiseen y. m. pienempiin rakennustöihin 64,850 markkaa. Näiden määrärahojen lisäksi siirrettiin edelliseltä vuodelta 30,000 markkaa Toivoniemen sähkölaitteiden loppusuorituksia varten. Täten saatiin ratkaisuvaikeuksia tuottanut kysymys sähkövalon ja -voiman hankkimisesta sanottuun laitokseen pois päiväjärjestyksestä. Myöskin viimeksimainituista töistä, Ryttylän navetan korjauksia lukuunottamatta, saatiin 45 %:n suuruinen valtionapu.

Turvattomain lasten osasto huolehti lautakunnan huostaan otetuista köyhäinhoidollisista lapsista. Näitä se koetti sijoittaa etupäässä yksityishoitoon, mutta koska varsinkaan hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille ole aina heti sopivaa kasvatuskotia saatavissa, oli osaston käytettävänä Oulunkylän ja Kullatorpan pikkulastenkodit sekä Toivolan koulukoti. Osa tilapäiseen hoitoon otettuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lastenkodit. Oulunkylän pikkulastenkodissa, jossa 10 sijaa käsittävine syfilistä sairastavien osastoineen oli sijaa 45 lapselle, toimi johtajattarena neiti E. Boström, avustaen häntä 10 lastenhoitajatarta, ompelijatar, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Kullatorpan lastenkodissa, jonka eri osastoilla on niinikään yhteensä 45 sijaa, toimii johtajattarena rouva E. Ahlgrén, ollen hänen apunaan 6 lastenhoitajatarta sekä ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa.

Toivolan, korkeintaan 90 huonohoitoiselle lapselle tarkoitetun, koulu-

kodin johtajana oli kansakoulunopettaja K. A. Kurkela, luokkaopettajattarena neiti A. Järvinen sekä luokkaopettajana V. Uusivirta, avustaen heitä alakansakoulunoppilaitten ja kehityksessään jäljellejääneiden opetuksessa rouva L. Kurkela, joka samalla toimi hoitajattarena. Näitä paitsi työskenteli tässä laitoksessa 3 lastenhoitajatarta, emännöitsijä, ompelija, keittäjä, 3 palvelijaa, suutari sekä puutarhan ja maatalouden hoidossa tarvittavat henkilöt.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja, joka apulaisineen kodeissa käyden tarkkaili lasten hoitoa ja kasvatusta. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille. Taloudenhoidossa on Oulunkylän ja Kullatorpan lastenkotien johtajattaria avustanut johtaja K. A. Kurkela.

Lasten sijoituksessa lastenkoteihin noudatettiin edelleen sitä periaatetta että samalla ikä- ja kehityskaudella olevat lapset, mikäli mahdollista, sijoitettiin samaan lastenkotiin. Eri kotien kesken jakautuivat lapset siten, että 0—3 vuotiaat olivat sijoitettuina Oulunkylän lastenkotiin, 3—7 vuotiaat Kullatorpan lastenkotiin ja 7—16 vuotiaat Toivolan koulukotiin ja vastaanottokotiin. Oulunkylän pikkulastenkodissa vallitsevan tilanahtauden takia täytyi kuitenkin osa 3 v. nuoremmista lapsista sijoittaa toistaiseksi Kullatorppaan, mikä suuresti vaikeutti tämän lastenkodin toimintaa. Toivolan kodissa oli toiminnassa täydellinen ala- ja yläkansakoulu. Vastaanottokotiin sijoitetut lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Vuonna 1928 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Oulunkylän lastenkoti.	Kullatorpan lastenkoti.	Vastaanottokodin koulukotiosasto.	Toivolan koulukoti.	Yhteensä.	Näistä: poikia.	Näistä: tyttöjä.
Vuodelta 1927 hoitoon jääneitä....	44	35	28	74	181	117	64
Vuoden 1928 aikana hoitoon otettuja	64	109	57	82	312	184	128
Yhteensä	108	144	85	156	493	301	192
Näistä:							
Luovutettiin vanhempain hoitoon ..	15	36	16	24	91	50	41
» toisen kunnan hoitoon .	5	2	—	10	17	14	3
Sijoitettiin yksityishoitoon	10	28	12	22	72	26	46
Lähetettiin lastenhuoltolaitoksiin	13	18	22	29	82	59	23
» toiseen laitokseen	1	1	1	2	5	3	2
» sairaalaan	14	22	—	2	38	24	14
Kuoli	2	1	—	—	3	2	1
Yleensä poistettuja	60	108	51	89	308	178	130
Vuoteen 1929 jääneitä	48	36	34	67	185	123	62
Jäljellä olevista oli:							
Avioliitossa syntyneitä	6	23	26	46	102	65	37
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä ..	42	13	8	21	83	58	25

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinhoitolautakuntain välityksellä tarkat

tiedot. Samoin on lasten hoitoa niissä koetettu valvoa tarkastuksien kautta, joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa toimittivat, laatien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialiministeriön köyhäinhoitotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakkeille. Myöskin lastenhuoltotarkastajan apulainen koetti eri seuduille tekemillään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatus ja hoito kasvatuskodeissa on lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä tyydyttäviä. Kaikki kouluijässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti. Sitäpaitsi toimitti lautakunta 45 kansakoulukurssin suorittaneelle köyhäinhoidolliselle lapselle tilaisuuden saada taipumuksiensa mukaista ammatillista jatko-opetusta seminaareissa, kauppa-, maamies-, urkuri- ja talouskouluissa, konekirjoituskursseilla tai erilaisiin käsityöammatteihin valmistavissa kouluissa, käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 49,184: 75 markkaa, josta sosialiministeriö nuorten elinkeino- ja ammattiopetukseen varaamistaan määrärahoista suoritti puolet.

Paikallisasiamiehinä toimivat rouva A. Charpentier Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella, V. Boxström Siuntiossa ja M. Malmgren Vihdissä, rouva M. Ekholm Helsingin pitäjässä, neidit H. Savimaa Tuusulassa ja M. Byman Sipoossa, rouva S. Halmekytö Janakkalassa, neiti M. Kielomaa Nurmijärvellä, rouvat S. Karhula Vähässäkyrössä ja L. Närvi Koskella T. l., neiti M. Auramo Marttilassa, rouvat E. Halonen Lapinlahdella ja A. Kukkonen Joroisissa, kansanopiston johtaja J. Kytömaa Ylivieskassa, maanviljelijä V. Jakola Sievissä ja rouva L. Palomäki Lohjalla.

Turvattomain lasten osaston elätteelle antamien lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista:

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja. Kaupunkiin.	Maalle.	Yksityisiin perheisiin sijoitettuja. Kaupunkiin.	Maalle.	Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä.
Vuodelta 1927 hoitoon jääneitä ..	140	250	407	824	1,621
Vuoden kuluessa hoitoon otettuja..	81	95	115	149	440
Yhteensä	221	345	522	973	2,061
Näistä:					
Siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan..	17	10	21	34	82
Luovutettiin vanhempainsa hoitoon	23	29	54	29	135
» toisen kunnan hoitoon	3	2	1	—	6
Pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	3	2	5	5	15
Siirrettiin yleiselle kansliaosastolle..	4	14	11	21	50
Otettiin kunnan lastenkotiin	6	3	11	5	25
» koulukotiin	—	—	2	8	10
» yksityisiin lastenkoteihin ..	2	4	10	21	37
» toiseen laitokseen	—	1	1	3	5
» sairaalaan	1	—	3	5	9
Poistettiin työkykyiseksi tultuaan..	18	19	45	66	148
Kuoli	2	2	—	1	5
Yhteensä poistettuja	79	86	164	198	527
Vuoteen 1929 jääneitä	142	259	358	775	1,534

Jäljellä olevista oli:

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja. Kaupunkiin.	Maalle.	Yksityisiin perheisiin sijoitettuja. Kaupunkiin.	Maalle.	Yksityishoitoon sijoitettuja yhteensä.
Poikia	68	107	149	426	750
Tyttöjä	74	152	209	349	784
Yhteensä	142	259	358	775	1,534
Avioliitossa syntyneitä	60	167	173	342	742
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä	82	92	185	433	792
Yhteensä	142	259	358	775	1,534

Sotaorpoja oli kaikista turvattomain lasten osaston luetteloissa olevista hoitolapsista yhteensä 108.

Maaseudulle yksityishoitoon annettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	Vuodelta 1927 jääneitä.	Vuonna 1928 hoitoon otettuja.	Vuonna 1928 poistettuja.	Vuoteen 1929 jääneitä.		Vuodelta 1927 jääneitä.	Vuonna 1928 hoitoon otettuja.	Vuonna 1928 poistettuja.	Vuoteen 1929 jääneitä.
Espoo	37	9	9	37	Marttila	2	—	1	1
Kirkkonummi	71	8	20	59	Lapinlahti	6	—	1	5
Siuntio	32	5	10	27	Joroinen	2	1	—	3
Vihti	83	13	21	75	Sievi	17	6	4	19
Helsingin pit.	70	10	18	62	Loppi	—	1	—	1
Tuusula	30	10	12	28	Lohja	—	8	1	7
Sipoo	49	5	11	43	Eri kunnat [1])	366	67	79	354
Janakkala	2	—	1	1	Yhteensä	824	149	198	775
Nurmijärvi	39	4	5	38	Näistä:				
Vähäkyrö	8	—	2	6					
Ylivieska	8	2	3	7	Poikia	449	72	95	426
Koski T. l.	2	—	—	2	Tyttöjä	375	77	103	349

Yksityishoitoon sijoitettujen kuukausimaksut vaihtelivat lasten iästä, hoitopaikasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y. m. asiaan vaikuttavista seikoista riippuen, kaupungissa 200 markasta 300 markkaan ja maaseutupitäjissä 100 markasta 250 markkaan, tehden terveistä lapsista keskimäärin n. 2,220 markkaa vuodessa. Tuberkelitautisten lasten hoidosta maksettiin eri määrärahasta lastenkoti Droppenille 12 markkaa päivältä eli 360 markkaa kuukaudessa. Nämäkin lapset mukaanluettuina kohoavat keskimääräiset hoitomaksut n. 2,526 markkaan vuodessa. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoitokustannukset ja hellittävissä tapauksissa myönnetyt vaateavustukset, ovat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat lapset aikaisemmin selostettuine jatko-opetuksineen tulleet maksamaan yhteensä [2]) 4,091,133: 75 markkaa eli keskimäärin n. 2,557 markkaa kutakin lasta kohden.

---

[1]) Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhoitoviranomaisten silmälläpidon alaisia. — [2]) Maksukykyisiltä vanhemmilta takaisin perittyjä korvauksia ja valtiolta sotaorpojen huollosta saatua 50 % avustusta lukuunottamatta.

Nuorisonhuoltojaosto. Jaostolle ilmoitettiin toimintavuoden kuluessa 659 koulusta poisjäänyttä lasta. Suoritettujen tiedustelujen ja kotikäyntien tuloksena, jotka vuoden kuluessa nousivat 426:en, sekä neuvottelujen kautta kansliassa saatiin 142 lasta palaamaan kansakouluun. Muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Siirtyneet toiseen kouluun	53
Olivat ansiotyössä	175
» muuttaneet paikkakunnalta	193
Oli kuollut	6
Sairauden takia	51
Esitetty otettavaksi lautakunnan hoitoon	39
Yhteensä	517

Toimintavuonna oli jaoston käytettävänä 10,000 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoidon mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 345 meno- ja paluulippua.

Niille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseudulla, toimitti jaosto kirjeellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja, jossa työssä kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto ja yhdistys Koteja kodittomille lapsille antoivat hyväntahtoista apuansa. Kaikkiaan sai täten 299 lasta ilmaisen kesänviettopaikan, siihen laskettuna myöskin ne lapset, jotka lähetettiin Barnens byn, Caritaksen ja Solhällan sekä Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kesäsiirtoloihin kuin myöskin 30 lasta, jotka pienestä kuukausimaksusta saivat viettää kesänsä Knipnäsin ja Aulangon-torpan siirtoloissa. Kesäkoteihin lähetettyjen lasten ikä vaihteli 3—17 vuoteen; useimmat olivat yli 10 vuoden.

Jaosto hoiti kertomusvuonnakin lautakunnan käytettäväksi luovutettua viljelysmaata Kumtähdessä, jonka kunnossapitoon lautakunnan menosääntöön oli hyväksytty 10,000 markan suuruinen määräraha. Tämä alue jaettiin 116 viljelyspalstana sellaisille huonoissa asunto-oloissa eläville köyhille perheille, joissa on useita lapsia, tarkoituksessa, että lapset auttamalla vanhempiaan näiden palstojen viljelemisessä ja hoidossa saisivat sopivaa kesäaskartelua raittiissa ulkoilmassa. Tällaisten perheiden yhteinen lapsiluku oli 369.

Valtuuston tarkoitukseen myöntämällä 20,000 markan määrärahalla järjesti lastenhuoltotarkastaja kaupungissa kesäänsä viettäville nuoremmille lapsille kolme leikkikenttää. Yksi sijaitsi Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla, toinen Vallilassa Pakaankadun varrella ja kolmas Sepän- ja Tehtaankadun välisellä aukealla. Sekä Eläintarhan että Vallilan kentillä toimi kaksi leikinjohtajaa, Sepänkadun kentällä vain yksi. Toiminta kesti kesäkuun 11 p:stä elokuun 11 p:ään. Lasten lukumäärä nousi Eläintarhan kentällä 376:en, ollen keskimäärin 46 toimintapäivää kohden. Vallilan kentälle oli ilmoittautunut 364 ja Sepänkadun kentälle 225 lasta ja oli edellisessä keskimäärin 84 ja jälkimmäisessä 40 lasta kutakin päivää kohden. Leikkikenttien ohjelmissa oli erilaisia laulu- ja liikuntoleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi; satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y. m. s.

Alaikäisten katuammattilaisten toiminnan silmälläpito kuuluu myös jaoston tehtäviin ja on lastenhuoltotarkastaja tässä asiassa ollut yhteis-

toiminnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 158 poikaa, joista hyväksyttiin 85. Ansiotoimintansa ohella ottivat 75 näistä pojasta ahkerasti osaa Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen heille järjestämään kasvitarhatyöskentelyyn sekä urheilukilpailuihin ja veneretkiin.

Milloin kerjääviä lapsia on tavattu kaupungilla tai niistä on jaostolle ilmoitettu, on otettu selvää lasten kotioloista ja saatettu asia köyhäinhoitoviranomaisten tiedoksi mahdollista avustuksen antamista varten.

Vuoden kuluessa toimitettiin jaoston välityksellä paikkoja perheisiin 8 nuorelle tytölle.

Nuorisonhuoltajan ominaisuudessa lastenhuoltotarkastaja valvoi yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta lautakunnan suosituksesta avustettujen yksityisten lastenkotien toimintaa ja antoi siitä eri selostuksen.

Aviottomain lasten osasto. Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten osaston tärkeimpänä tehtävänä on ollut aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, äitien opastaminen lasten hoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen, isyyden tutkiminen ja elatussopimuksien tekeminen sekä elatusavun periminen. Osaston kirjoihin merkittyjen valvonnan tai tiedustelunalaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 3 vuoden.	3—17 vuotiaita.	Yhteensä.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	438	2,125	2,563
Uusia hoidokkeja	376	30	406
Poistettuja	178	123	301
Jäljellä vuoteen 1929	512	2,156	2,668

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa on toimittanut naistarkastaja. Siinä on merkitty tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, jotka äiti voi esittää isyyden selvillesaamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat allaolevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätyä ja ikää sekä ammattia tai säätyä:

Äitien siviilisääty:

Naimattomia	2,288
Leskiä tai laillisesti eronneita	145
Naineita	76
Tuntematon	159
Yhteensä	2,668

Isien siviilisääty:

Naimattomia	1,585
Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	113
Naineita	178
Tuntematon	792
Yhteensä	2,668

Äitien ikä:

15 vuotiaita	1
16—20 »	273
21—25 »	857
26—30 »	679
31—35 »	376
36—40 »	178
41— »	73
Tuntematon	231
Yhteensä	2,668

Isien ikä:

16—20 vuotiaita	108
21—25 »	506
26—30 »	456
31—35 »	251
36—40 »	179
41—50 »	104
51— »	26
Tuntematon	1,038
Yhteensä	2,668

Äitien ammatti:	
Palvelijattaria	963
Tehtaissa työskent. naisia	575
Ompelijattaria ja modisteja	229
Konttoristeja ja myymäläapulaisia	199
Ulkotyöläisnaisia	166
Pesijättäriä ja siivoojattaria	104
Tarjoilijattaria	73
Kaupustelijoita y. m. pikkuelinkeinon harj.	22
Kylvettäjiä ja hierojia	21
Raitiovaunun konduktöörejä	15
Sairaanhoitajattaria	13
Taiteilijoita	3
Koululaisia	1
Ilman varsinaista tointa olevia	284
Yhteensä	2,668

Isien ammatti:	
Tehdastyöläisiä	694
Käsityöläisiä	339
Ulkotyöläisiä	273
Sotilaita ja aliupseereja	143
Renkejä ja ajomiehiä	135
Konttoristeja ja myymälänapul.	129
Pikkuelink. harj. y. m. palv. miehiä	108
Virkamiehiä, suurliikkeen harj.	93
Talonpoikia y. m.	71
Merimiehiä	63
Poliiseja	44
Opiskelijoita	43
Upseereja	19
Raitiovaununkuljettajia	16
Taiteilijoita	13
Viinureita	8
Lääkäreitä	4
Ilman varsinaista tointa olevia	473
Yhteensä	2,668

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti kyselemällä ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten käsittelemisessä ja hoidossa. Määrätyissä tapauksissa he veivät lautakunnan kasvattilastenhoitoa valvovan lääkärin mukanaan kasvatuskotiin, varsinkin silloin, kun lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa. Opastajat, joiden kodeissa käyntien luku vuonna 1928 nousi 10,370:en, joista 1,704 turhaankäyntiä ja 8,666 todellista tarkastuskäyntiä, antoivat toiminnastaan seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olevat lapset saivat:	%
hyvän hoidon	47.3
suhteell. hyvän hoidon	49.0
epätyydyttävän hoidon	3.7
Yhteensä	100.0

Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:	%
hyvän hoidon	53.4
suhteellisell. hyvän hoidon	46.0
epätyydyttävän hoidon	0.6
Yhteensä	100.0

Äidin koti oli:	
hyvässä kunnossa	48.3
suhteell. hyvässä kunnossa	47.3
epätyydyttävässä kunnossa	4.4
Yhteensä	100.0

Kasvatusäidin koti oli:	
hyvässä kunnossa	53.3
suhteell. hyvässä kunnossa	46.2
epätyydyttävässä kunnossa	0.5
Yhteensä	100.0

Osaston hoidokeista kuoli vuoden 1928 kuluessa 26, joista kuollessaan oli:

Äidin hoidossa	4	Kasvatuskodissa	2
Sairaalassa	13	Tuntem. paikassa	2
Lastenkodissa	5	Yhteensä	26

Kuolleista lapsista oli 18 lasta alle 1 vuoden, 3 lasta 1—2 vuotiaita, 2 lasta 2—3 vuotiaita, 1 lapsi 4 vuotias, 1 lapsi 12 vuotias ja 1 lapsi 14 vuotias. Lasten jakautuminen kuolemansyyn mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	5	Keuhkokatarri	1
Keuhkoputkitulehdus	3	Sydänhalvaus	1
Synnynnäinen heikkous	2	Sydänheikkous	1
Ravintomyrkytys	2	Hinkuyskä	1
Vatsa- ja suolikatarri sekä suolitulehdus	2	Tuberkuloosi	1
Munuaistauti	2	Ontelomärkimä	1
Influensa	2	Epämuodostuma suolissa	1
		Tuntematon syy	1
		Yhteensä	26

Alle vuoden vanhojen lasten kuolevaisuus muihin edellämainittuihin kuolleisiin alaikäisiin verrattuna oli 69.2 %.

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti asianosaisten kanssa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät allaolevasta tilastosta:

Tehtyjä elatussopimuksia	65
Tapauksia, jolloin haaste on otettu	23
Vanhemmat asuvat yhdessä huolehtien itse lapsestaan	27
Todistuksen puutteessa rauenneita tapauksia	20
Kansliaan kutsuttujen isien koko luku	135

Edellämainittujen sopimusten lisäksi välitettiin muiden paikkakuntain lastenvalvojain anomuksesta 16 elatussopimusta Helsingissä asuvilta isiltä, kun taasen näiltä saatiin vastaavaa virka-apua muualla oleskeleviin isiin nähden 5 eri tapauksessa.

Vuonna 1928 oli 69 tapausta tuomioistuimen käsiteltävänä; näistä ratkaistiin vuoden kuluessa 55, joista 44 hyväksyttiin ja 11 kumottiin, kun taas 14 jätettiin ratkaisematta seuraavaan vuoteen.

Osaston toimesta perittiin kertomusvuonna elatus- ja kasvatusavustuksia Helsingin kaupunkikuntaan kuuluville lapsille 725,196: 09 markkaa, josta isiltä kannettuja 684,171: 09 markkaa ja äideiltä saatuja 41,025 markkaa. Lisäksi välitettiin ulkokuntalaisille lapsille pääkaupungissa työansiolla oleskelevilta elatusvelvollisilta 68,318: 95 markkaa, joten siis osaston perimien elatus- ja kasvatusavustuksien yhteissumma oli kyseessäolevana vuonna 793,515: 04 markkaa.

Aviottomain lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli osaston käytettäväksi varattu lautakunnan menoarvioon 50,000 markan suuruinen määräraha, johon myöhemmin myönnettiin lisäksi 12,000 markkaa. Näiden yhteissummasta, 62,000 markasta, käytettiin kaikkiaan 61,939: 60

markkaa, josta 18,415: 65 markkaa kului todistajapalkkioihin sekä lastenvalvojan kansliamenoihin, 2,000 markkaa lastenjuhliin ja 41,523: 95 markkaa jaettiin kotikävijäin esityksestä joko pieninä raha-avustuksina tai valmiina vaatekappaleina lapsensa kanssa suurimmassa ahdinkotilassa oleville äideille. Edellä mainitun rahamäärän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista yhteensä 900 markkaa kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille.

Ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin asianomaisten äitien suostumuksella 17 aviotonta lasta.

Lastenvalvojan varsinaisen holhouksen alaisena oli kertomusvuonna 57 lasta, joista 52 edelliseltä vuodelta siirtynyttä.

Tulot ja menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot nousivat vuonna 1928 12,609,660: 55 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	904,055: 75
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit	»	3,154,879: 85
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	»	537,098: 55
Elätteelleanto ja jatko-opetus	»	4,091,133: 75
Toivolan koulukoti	»	887,439: 60
Pikkulastenkodit	»	1,042,934: 30
Aistiviallisten, tylsämielisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	»	145,145: 70
Muut lasten hoitokustannukset	»	111,484: 70
Maatilat	»	1,735,488: 35
Yhteensä	Smk	12,609,660: 55

Edelläesitettyjen vuosimenojen lisäksi on rakennuskonttorin tilille viety eräitä lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten ja maatalousrakennusten korjauskustannuksia seuraavat määrät:

Oulunkylän lastenkoti	Smk	23,606: 89
Kullatorpan »	»	28,210: 48
Toivolan koulukoti	»	66,911: 27
Vastaanottokoti	»	27,076: 83
Bengtsårin koulukoti	»	59,564: 75
» tila	»	3,000: —
Ryttylän koulukoti	»	8,861: 50
Toivoniemen »	»	75,004: 90
» tila	»	7,600: —
Yhteensä	Smk	299,836: 62

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat vuonna 1928 5,808,451: 75 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Koulukotien valtionapu vuodelta 1928	Smk	2,152,984: 05
Tuloja koulukotien oppilastöistä	»	81,587: 30
Korvausta koulu- ja lastenkodeissa hoidetuista sekä elätteelle annetuista lapsista	»	1,297,708: 90
Korvausta ammattioppilaskodin hoidokeista	»	37,750: —
Bengtsårin tila	»	474,345: 95
Toivoniemen »	»	302,371: 95

Ryttylän tila	Smk	413,813: 85
Toivolan »	»	281,413: 15
Luontoisetuja	»	[1]) 766,476: 60
Yhteensä	Smk	5,808,451: 75

Vähennettynä nämä tulot edellämainittujen, lastensuojelulautakunnan tileissä esiintyväin menojen sekä rakennuskonttorin omilla määrärahoillaan suorittamain korjauskustannusten yhteissummasta, 12,909,497: 17 markasta, jää kaupungin kustannuksiksi 7,101,045: 42 markkaa, valmistuneen Ryttylän keittiörakennuksen ja alullepannun pikkulastenkodin aiheuttamia menoja lukuunottamatta.

Koulukoteihin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa myöskin varastojen arvot ovat huomioonotetut, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat Bengtsårissa 197,000 markkaa, Toivoniemellä 53,100 markkaa, Ryttylässä 225,200 markkaa ja Toivolassa 96,600 markkaa, joista laitosten tuloihin sisältyy 45 % valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamain pääomain korkojen korvaukseksi. Näiden siirtojen jälkeen osoitti mainittu tilinpäätös voittoa Bengtsårin tilalla 2,113: 40 markkaa, Toivoniemen tilalla 5,434: 90 markkaa ja Toivolan tilalla 2,552: 17 markkaa eli yhteensä 10,100: 47 markkaa, jotavastoin Ryttylän tilan tilit päättyivät 3,486: 50 markan tappioon. Maatilojen yhteiseksi voitoksi jäi näin ollen 6,613: 97 markkaa. Tämän yhteydessä on huomattava, että maataloustilien ulkopuolella käytettiin Ryttylän navetan ja kuivausriihen sekä Bengtsårin latojen ja Toivoniemen perunakellarien uusimiseen aikaisemmin mainituista rakennuskonttorin määrärahoista 10,600 markkaa ja lautakunnan yleismenoihin sisältyvistä varoista 113,500 markkaa, eli yhteensä 124,100 markkaa, mikä ei kuitenkaan sanottavasti vaikuta maatilojen taloudelliseen tulokseen, sillä rakennusten arvo kohosi vastaavassa määrässä.

Eri laitosten suoranaiset menot[2]), ainoastaan luontoisedut ja yksityishoitoon lähetettyjen lasten vaatetusmenot poisluettuina, nousivat seuraaviin määriin:

		Kaikkiaan.	Lasta ja päivää kohti.	Lasta ja vuotta kohti.
Oulunkylän lastenkoti	Smk	486,290: 55	27: 34	10,007: 44
Kullatorpan »	»	355,181: 30	25: 84	9,455: 66
Toivolan koulukoti	»	739,391: 60	25: 17	9,212: 19
Vastaanottokoti	»	384,746: 30	24: 37	8,920: 95
Amattioppilaskoti	»	99,950: 25	16: 07	5,883: 21
Bengtsårin koulukoti	»	965,804: 25	37: 16	13,599: 74
Tavolan »	»	166,884: 70	20: 06	7,340: 44
Ryttylän »	»	1,331,849: 25	28: 37	10,384: 02
Toivoniemen »	»	[3]) 377,274: 05	30: 97	11,334: 01
Yhteensä	Smk	[3]) 4,907,372: 25	27: 83	10,184: 79

Jos otetaan huomioon myöskin rakennuskonttorin suorittamat huoneistojen kunnossapitokustannukset, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohti kaikissa laitoksissa 29: 53 markkaa ja lasta ja vuotta kohti 10,807: 07 markkaa.

[1]) Tästä 82,797 markkaa maataloushenkilökunnan luontoisetuja. — [2]) Ks. myös taul. siv. 63*. — [3]) Tähän sisältyy vuodelta 1927 siirtynyt 30,000 markkaa.

Kokonaiskustannukset jakautuivat seuraaviin eriin:

Palkkaukset	Smk	1,568,707: —
Palkkiot ja edut	»	63,583: —
Keittiö- y. m. palveluskunta	»	301,142: 50
Ruoka	»	1,040,537: 40
Vaatetuksen ja kaluston hankinta	»	411,101: 30
Vaatetuksen ja kaluston kunnossapito	»	69,118: 65
Vaatteiden pesu	»	107,474: 85
Käsityö- ja jatko-opetus	»	13,507: 80
Lääkkeet ja sidetarvikkeet	»	32,025: 95
Kirjat, uutteruusrahat y. m.	»	42,733: 90
Korjaukset	»	33,447: 65
Lämpö ja valo	»	[1]) 430,419: 95
Vuokrat	»	696,285: —
Sekalaiset menot	»	97,287: 30
Yhteensä	Smk	[1]) 4,907,372: 25

Lähinnä edelliseen vuoteen verraten ovat laitoslasten keskimääräiset hoitokustannukset kohonneet 2: 93 markkaa päivää ja 1,095: 74 markkaa vuotta kohden. Tämä johtuu suurelta osaltaan palkkojen uudelleen järjestelystä sekä koulukodeissa erikoisesti siitä, että huoneistojen vuokria niissä tuntuvasti korotettiin.

Terveydenhoito. Koulukotien lääkäri lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindén kävi Bengtsårin koulukodissa huhti- ja syyskuussa. Huhtikuussa todettiin neljä keskinkertaisen vaikeata trakoomitapausta; näistä lapsista oli kaksi vielä syyskuussa lievästi sairaana. Vaikkakaan ei mitään suoranaista tapausten lukumäärän vähentymistä ole voitu todeta viime vuoden aikana, lienee kuitenkin todennäköistä, että kulkutauti on loppumaisillaan, varsinkin kun viimeksi sairastuneet ovat vanhempia oppilaita, jotka pian pääsevät pois koulukodista. Sen jälkeen kun heidät oli poistettu koulun kirjoista, neuvottiin tautia potevat Helsingin silmäklinikkaan mahdollisesti jatkuvaa hoitoa saamaan. Södergårdissa ilmennyttä itsepäistä syyhytautia voitiin vielä huhtikuussa todeta pari lievää tapausta, mutta syyskuussa ei todettu ainoatakaan epäilyttävää tapausta. Syöpäläiset näyttävät lopullisesti hävinneen koko koulukodista. Huhtikuussa olivat käymälät hieman epäsiistit, mutta syyskuussa jonkin verran paremmassa kunnossa.

Tyydytyksellä voitiin todeta, että kauan kytenyt toivo saada vettä Midgårdiin oli täyttynyt. Trakoomi-kulkutaudin vastustamiseen tulisi tämän vaikuttaa suotuisasti. Koulukodin terveydentila oli kertomusvuonna ylipäänsä sangen hyvä. Professori C. Tigerstedtin laatima uusi ruokajärjestelmä otettiin käytäntöön täällä kuten muissakin koulukodeissa maaliskuusta alkaen, ensin kahtena kuukautena koetteeksi ja sittemmin lopullisesti. Kaupungille tuli uusi ruokajärjestelmä luonnollisesti hieman kalliimmaksi, mutta vaihtelevamman ja maukkaamman, hoidokeille ja henkilökunnalle samanlaisen ruuan edut korvasivat täydellisesti tämän haitan. Punnittaessa ei Bengtsårissa voitu havaita mitään huomattavaa tulosta. Lasten paino eneni kuitenkin normaalisti. Yhdistelmä painosuhteista pari vuotta ennen ja jälkeen muutoksen voisi kenties antaa tietoja, joiden kaikesta päättäen, pitäisi puhua uuden ruokajärjestelmän eduksi.

[1]) Ks. alav. 2 siv. 57*.

Kesäkuun 3 p:nä käytiin Tavolassa, missä tutkittiin kaikki 22 lasta. Näistä oli 18 lasta laitoksessa, 2 elätteelle annettua ja 2 johtajan luona. Terveydentila oli vuoden kuluessa ollut verraten hyvä. Kaikki olivat ruumillisesti terveitä sekä hyvin kehittyneitä, ja useimmissa voitiin todeta verraten suurta psyykillistä edistymistä. Pari oli kuitenkin henkisesti sangen heikkoa. Suoritetun koulukurssin jälkeen voitaneen suurin osa vaikeudetta muuttaa Ryttylän ammattikouluihin.

Huomattava parannus ravitsemustilassa voitiin todeta kodissa maaliskuun lopussa tapahtuneen punnitsemisen jälkeen, jolloin uusi ruokajärjestelmä jonkin aikaa oli ollut käytännössä. Kaivo oli huonohkossa kunnossa, kun siihen voi virrata savista pintavettä ja oli vesi siinä enemmän kuin tavallista savenväristä, mutta hyvänmakuista. Puute olisi autettavissa poistamalla maakerrostuma ja tuomalla soraa. Edellisessä vuosikertomuksessa mainittu haitta, joka johtui siitä, että johtajan tuberkuloosia sairastavaa poikaa hoidettiin kotona, oli sikäli autettu, että poika kuoli lokakuussa 1927. Mitään seurauksia ei tästä vaarallisesta naapuruudesta voitu havaita. Saunassa oli parhaillaan käynnissä siellä hyvin tarpeellinen korjaustyö. Kokonaisvaikutus kodista ja lapsista oli kaikin tavoin edellistä vuotta parempi.

Samana päivänä käytiin myöskin Toivoniemen koulukodissa. Kaikki 31 lasta tutkittiin ja havaittiin terveiksi. Täällä voitiin havaita harvinaisen suuri painonlisäys. Neljännespunnitsemisessa maaliskuun 31 p:nä oli useamman paino lisääntynyt pari kiloa ja muutamat 3 à 4 kiloa. Koulukodissa oli jaettu aamiainen uuden ruokajärjestelmän mukaan niin että lapset saivat aamuisin velliä ja voileipiä ja klo 11-aikaan toisen aamiaisen perunoineen ja puuroineen, välipalan klo 2 ip. ja päivällisen klo 5 ip. eikä ensinkään puuroa illalla. Iltapuuro tarjottiin siis toisena aamiaisena ja kaikki olivat tyytyväisiä tähän järjestelyyn. Terveydentila oli muuten ollut hyvä edellisen käynnin jälkeen.

Syyskuun 8 p:nä käytiin Ryttylän koulukodissa. 117:sta pojasta oli 8:lla lievähkö struuma ja yhdellä pidemmälle kehittynyt struuma, joka suuresti haittasi häntä. Terveydentila oli muuten sillä kertaa hyvä. Yhdellä pojalla oli ollut keuhkokuume kesällä ja kaksi oli tapaturmaisesti loukannut toisen silmänsä.

Keittiö- ja talousrakennus oli nyttemmin valmis ja tarkoituksenmukainen ja navettarakennus uudestisisustettu ja uudenaikainen sekä laitos kokonaisuudessaan valmis. Uuteen ruokajärjestykseen olivat kaikki tyytyväisiä. Painonlisäys oli kuitenkin sangen vähäinen, kuten kesällä tavallisesti. Sairashuoneita sisustettiin paraillaan. Kaikki oli muuten tavallisuuden mukaan tyydyttävää ja hyvää.

Toivolan koulukodissa käytiin lokakuun 2 p:nä ja tehtiin siellä perusteellinen tarkastus. Kodissa oli silloin 84 lasta — muutamia päiviä aikaisemmin heitä oli ollut 98. Tarkastustilaisuudessa oli makuuhuoneissa aivan liian ahdasta ja pieni koulusali oli tilavuuteen nähden suuresti epätyydyttävä. Ilmakuutio oli 72.5 m^3 ja siellä opetettiin 32—34 pikkukouluoppilasta, jotka saivat n. 0.2—2 m^3 ilmaa kukin. Syyskuussa, kun oppilaita oli eniten, oli pakko sijoittaa 2 pientä lasta samaan sänkyyn Lehtolassa, johon silloin oli sijoitettuna 28 lasta.

Mäntylän koulusalit oli muutettu ylimpään kerrokseen ja makuusalit alakertaan, joka oli hyvin harkittua.

Muutoin olivat lapset Toivolassa olleet ja olivat yhä vieläkin sangen terveitä. Vuoden alussa sattui kuitenkin silloin tällöin joku anginatapaus

ja maaliskuussa muutamia influensa- ja keuhkokatarritapauksia ja huhtikuussa tuotiin kotiin ja eristettiin siellä kolme 1½—5 vuotiasta lasta hinkuyskän tähden. Kesäkuun 4 p:nä todettiin 11-vuotiaan pojan sairastavan tuberkuloosia, jolle Helsingin tuberkuloosihuoltola lupasi valmistaa paikan Lohjan tuberkulootisten koulukodissa Lohjalla tahi Halilaan tai Harjavaltaan. Hänet eristettiin Toivolassa, kunnes hänen sanatoriohoitonsa saatiin järjestetyksi. Marraskuussa sattui vesirokkotapaus, kaksi anginatapausta ja yksi hinkuyskätapaus, jotka kaikki eristettiin koulukodissa. Joulukuussa siirrettiin hinkuyskäpotilas Kullatorpan lastenkotiin.- Joulukuussa sattui sitäpaitsi yksi kurkkutaudin (kurkkumätä) tapaus; potilas lähetettiin kulkutautisairaalaan.

Marttalan ja Lehtolan käymälät olivat huonot ja talousrakennuksen viereinen kaivo oli puutteellinen, joten se oli talven aikana korjattava. Keittiöosastossa toimitettiin vuoden lopulla täydellinen korjaus ja uudenaikaistuttaminen. Näihin huviloihin sijoitetuista lapsista oli viisi henkisesti takapajulla olevaa, jotka vaikuttivat haitallisesti työhön sekä kodissa että koulussa; olikin jo ryhdytty toimenpiteisiin heidän muuttamisekseen jonnekin muualle.

Myöhemmin käytäessä Toivolassa, marraskuun 9 p:nä, oli kaupunki ostanut n. k. Jankesin huvilan. Lehtolassa vallitsevien sietämättömien olojen tähden tuntui lääkäristä, ja lienee myöskin lastensuojelulautakunta suunnitellut, että koko Lehtolaa ei olisi enää käytettävä pienten lasten kotina vaan olisi koti muutettava Jankesin huvilaan, johon mahtuu korkeintaan 25 lasta.

Lokakuun 21 p:nä toimitettiin vuosikatselmus vastaanottokodissa ja oppilaskodissa. Vastaanottokodissa oli silloin 30 lasta, oppilaskodissa 13 nuorukaista. Terveydentila oli hyvä. Oppilaskodissa oli, kesäkuun 6 p:nä toimitetusta cyanisavustuksesta huolimatta, näyttäytynyt pari ludetta. Maaliskuussa sattui 2 anginatapausta vastaanottokodissa ja sitäpaitsi yksi tulirokkotapaus, joka kuitenkin jäi ainoaksi. Joulukuussa sattui vastaanottokodissa yksi anginatapaus ja yksi oppilaskodissa.

Lääketieteenlisensiaatti E. R. Granholm antoi seuraavan selostuksen lastenkotien terveydentilasta vuonna 1928.

Oulunkylän pientenlastenkodissa sattuneet sairaustapaukset ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	0—1 v. lapsia.	Yli 1 v. lapsia.	Yhteensä.		0—1 v. lapsia.	Yli 1 v. lapsia.	Yhteensä.
Henkitorvenkatarria ..	19	7	26	Imurauhastulehdusta .	—	2	2
Influensaa	4	4	8	Tulirokkoa	1	1	2
Keuhkokuumetta.....	5	3	8	Mätämudostuma keuhkopussissa	1	—	1
Vesirokkoa	—	6	6	Aivotulehdusta	1	—	1
Riisitautia.....	6	—	6	Idiotiaa	—	1	1
Korvatulehdusta	5	—	5	Yhteensä	43	25	68
Maha- ja suolikatarria..	1	1	2				

Edellämainituista lapsista siirrettiin 10 sairaalaan; näistä oli 6 sairastunut keuhkokuumeeseen, 2 tulirokkoon, 1 aivotulehdukseen, jota paitsi yhdellä lapsella oli mätää keuhkopussissa. Kaikista sairastuneista lapsista kuoli 6, joista 4 keuhkokuumeeseen, 1 henkitorvenkatarriin ja 1 mätämuodostumaan keuhkopussissa. Näistä lapsista kuoli 4 sairaalassa, nimittäin 3 keuhkokuumeeseen ja 1 mätämuodostumaan keuhkopussissa. Kuolleet lapset olivat kaikki alle 1 vuotiaita. Kodissa hoidettiin kaikkiaan 112 lasta, joten siis kuolevaisuusprosentti oli 5.36, huomattavasti korkeampi kuin lähinnä edel-

lisinä vuosina. Sairaustapausten luku oli, kuten taulukosta ilmenee, sangen suuri, varsinkin esiintyi hengityselinten tauteja lukuisasti. Kodissa vallitsi myöskin koko vuoden huomattava ahtaus, jonka vuoksi tarttuvat hengityselintaudit olivat voineet helposti levitä.

Sairastapaukset Kullatorpassa ilmenevät allaolevista numeroista:

Hinkuyskää	20	Imurauhastulehdusta	1
Influensaa	8	Kurkkumätää	1
Tulirokkoa	7	Trakoomia	1
Henkitorvenkatarria	4	Riisitautia	1
Pussitautia	4	Nivuskohjua	1
Keuhkokuumetta	3	Napakohjua	1
Risatautia	2	Yhteensä	53

Sairaista lapsista hoidettiin 14 sairaalassa, jossa 2 lasta kuoli keuhkokuumeeseen. Kodissa sattui kolmas kuolemantapaus, sekin keuhkokuumeesta johtunut.

Vuoden varrella hoidettiin kodissa 145 lasta. Kuolevaisuusprosentti oli siis 2.07.

Lukuisat hinkuyskätapaukset sattuivat marras- ja joulukuussa, jolloin kaikki lapset, yhtä lukuunottamatta, suuressa rakennuksessa sairastuivat. Vaikka useimpien lasten yskä oli sangen vaikea, sattui vaikeampia lisätauteja ainoastaan yhdessä tapauksessa, nimittäin keuhkokuume, joka aiheutti kuoleman.

Lastensuojelulautakunnan valvonnan alla olevien 0—3 vuotiaitten lasten joukossa, jotka olivat äitiensä tai kasvatusäitiensä hoitamia, oli seuraavia taudintapauksia, jotka olivat saatetut lääkärin tietoon. Lyhytaikaisia tai vähäpätöisempiä tauteja ei ilmoiteta, eivätkä siis sisälly allalueteltuihin taudintapauksiin.

	0—1 v. lapsia.	1—3 v. lapsia.	Yhteensä.		0—1 v. lapsia.	1—3 v. lapsia.	Yhteensä.
Äkillistä henkitorvenkatarria	12	9	21	Tulirokkoa	—	4	4
Hinkuyskää	7	12	19	Paiseita	3	1	4
Riisitautia	4	11	15	Rakkokatarria	—	3	3
Keuhkokuumetta	4	6	10	Kroonillista henkitorvenkatarria	—	2	2
Maha- ja suolikatarria	5	3	8	Korvatulehdusta	2	—	2
Influensaa	2	6	8	Imurauhastulehdusta	2	1	3
Maitorupea	5	3	8	Synnynnäistä syfilistä	1	—	1
Vesirokkoa	1	5	6	Idiotiaa	1	—	1
Kouristusta	4	2	6	Yhteensä	53	68	121

Näistä lapsista kuoli 6, joista 3 keuhkokuumeeseen, 2 maha- ja suolikatarriin ja 1 hinkuyskään. Kaikki kuolleet lapset olivat alle 1-vuotiaita.

Gustaf ja Maria Hyvösen lastenkodin johtokunnan antama kertomus lastenkodin hoidosta ja hallinnosta vuonna 1928 oli seuraavan sisältöinen:

Lastenkodin johtokuntaan kuuluivat tarkastajatar M. Sillanpää puheenjohtajana sekä jäseninä ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger, suomen-

kielisten kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne, lastentarhanjohtajatar I. Poppius ja varatuomari L. Silvenius. Johtokunta kokoontui tarvittaessa ja käsiteli vuoden kuluessa 34 asiaa.

Lastenkodin johtajattarena oli sairaanhoitajatar I. Siirala, jota avusti lastentarhanopettajatar ja 3 lastenhoitajatarta sekä tarpeellinen keittiöhenkilökunta.

Lapsia oli kodissa koko vuoden 30, näistä 12 tyttöä ja 18 poikaa, jotka melkein kaikki oli otettu kotiin jo sen alkaessa vuonna 1925. 4 lasta siirrettiin vuoden kuluessa heille sopivampiin laitoksiin. Lasten hoitopäiviä oli 10,870. Iältään olivat lapset 2—14 vuotiaita. 12—15 vuotiaille järjestettiin kodissa säännöllisesti lastentarhatehtäviä 2—2 ½ tuntia päivässä, mitkä tunnit olivat päivän odotetuimmat, 13 lasta kävi koulua, näistä 9 kansakoulussa, 2 kansakoulun jatkoluokilla, 1 ammattikoulussa ja 1 apulastentarha Aulassa. Koulutyönsä ohella tekivät lapset kotiaskareita ja lastentarhanopettajattaren johdolla käsitöitä ja veistoa. Vanhemmat tytöistä ja pojista kuuluivat partioon ja näistä oli kolme tyttöä Hesparton kesäleirillä. Koti oli, kuten ennenkin, koko kesän kaupungilta vuokraamassaan huvilassa Herttoniemellä. Kylmäin ja sateisten ilmojen vuoksi muodostui kesän vietto hieman hankalaksi. Huvilan ahtaista huoneista voitiin ainoastaan kolmea lämmittää, ja niihin sijoitettiin pienimmät lapset. Elokuun 30 p:nä muutettiin sateessa kaupunkiin takaisin. Kaupungissa saatiin taas tilavat oleskeluhuoneet, mutta leikkipaikan puute ulkoilmassa teki masentavan vaikutuksen, etenkin kun Alppilan metsät eivät aina olleet soveliaat lasten oleskelupaikoiksi.

Lastenkodin lääkäri lääketieteenlisensiaatti R. Granholm antoi lasten terveydentilasta seuraavan selostuksen:

Terveydentila oli vuoden varrella suhteellisen hyvä. 8 lasta poti influensaa, 6 lasta lievää henkitorven katarria, 1 lapsi angiinaa ja 1 lapsi mätävuotoa korvasta.

Johtokunnan laatima talousarvio ja lastenkodin todelliset menot sekä kustannukset lasta ja hoitopäivää kohti selviävät seuraavasta yhdistelmästä:

	Johtokunnan talousarvion määrärahat, Smk.	Todelliset menot, Smk.	Kokonaiskustannukset lasta ja päivää kohti, Smk.
Palkat	127,904: —	124,183: —	11: 42
Talousmenot	107,655: —	89,013: 18	8: 19
Vaatetus	18,000: —	17,717: 55	1: 63
Kalusto	15,000: —	14,953: 30	1: 38
Lämpö ja valo	26,000: —	24,098: 90	2: 22
Kulunkimenot	20,000: —	21,431: 85	1: 97
Korjaukset	20,000: —	9,598: 90	—: 88
Yhteensä	334,559: —	300,951: 68	27: 69

Lasten elatuksesta kertyi korvausta 91,317 markkaa ja henkilökunta maksoi luontoiseduistaan 46,227 markkaa. Jos edellämainitut tulot vähennetään menoista jää nettomenoiksi 163,407: 68 markkaa eli 15: 03 markkaa lasta ja päivää kohti.

Kaupungin menot elatuspäivää kohti lastensuojelulautakunnan alaisista laitoksista vuonna 1928.

Menoerät.	Oulunkylän lasten koti.	Kullatorpan lasten koti.	Toivolan koulukoti.	Vastaanottokoti.	Ammattioppilaskoti.	Koulukoti				
						Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.	Kaikkiaan.
	Pennia.									
Palkkaukset	1,073	891	683	520	307	1,322	839	847	1,167	890
Palkkiot ja edut	125	109	26	9	—	—	—	37	—	36
Keittiö- y. m. henkilökunta	256	269	246	108	—	232	109	109	74	171
Elatus	421	574	625	583	702	617	587	613	579	590
Vaatetus ja kalusto:										
hankinta	138	195	130	149	212	299	137	342	292	233
kunnossapito	34	36	54	31	28	46	14	40	29	39
Vaatteiden pesu	305	170	64	43	69	—	—	—	—	61
Käsityö- ja jatko-opetus	—	—	8	14	16	8	13	4	24	8
Sairaanhoito ja lääkkeet	46	58	19	6	8	10	7	8	15	18
Kirjat ja uutteruusrahat	—	—	30	9	15	38	8	38	24	24
Korjaukset	7	2	34	18	26	15	46	17	15	19
Lämpö ja valaistus	239	188	195	222	160	309	126	264	369	244
Vuokrat	38	17	329	693	[2]	758	71	480	436	395
Sekalaiset menot	52	74	74	32	64	62	49	38	73	55
Yhteensä	2,734	2,583	2,517	2,437	1,607	3,716	2,006	2,837	3,097	2,783

[1]) Lukuunottamatta toimihenkilökunnan luontoisetujen, elätteelle annettujen lasten vaatetuksen ja rakennuskonttorin määrärahoilla suoritettujen korjausten aiheuttamia kustannuksia. — [2]) Kustannukset sisältyvät vastaanottokodin vuokraan.